

Procedura postępowania z dzieckiem sprawiającym trudności wychowawcze i przejawiającym agresję w Niepublicznym Przedszkolu „Zakątek Malucha” w Jodłowej

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty ((Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 oraz z 2022 r. poz. 583)) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359.),

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej(Dz. U. z 2017 r. poz. 356)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1280)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 października 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2018 poz. 2140)

Przepisy ogólne:

Interwencja w sytuacjach zachowań agresywnych i przemocy to kompleksowy system działań zmierzających do zmiany zachowania sprawców i ofiar agresji i przemocy. Interwencja może być skuteczna tylko wtedy, gdy w przedszkolu zostanie wprowadzony, zaakceptowany i konsekwentnie stosowany przez nauczycieli, pracowników obsługi i rodziców jednolity system reagowania na przemoc i agresję.

Należy reagować na każdą sytuację związaną z agresją i przemocą – brakiem reakcji komunikujemy dzieciom, że mają prawo tak się zachowywać. Działania powinny być konsekwentne. Ważne jest, aby wykazywać jednocześnie troskę o dziecko. Nie należy potępiać, ale wskazywać na zachowania, których nie aprobowujemy i wyrażać swoją niezgodę na stosowanie agresji i przemocy. U dzieci uczęszczających do przedszkola można zaobserwować zachowania agresywne o charakterze werbalnym jak i fizycznym.

Wśród przejawów **agresji werbalnej** wymienia się najczęściej:

- Skarżenie
- Kłamstwo
- Wyśmiewanie
- Przezywanie
- Grożenie
- Wulgaryzmy
- Ośmieszanie

Agresja fizyczna przybiera najczęściej formę:

- Bicia i kopania
- Rzucania przedmiotami
- Zabierania innym zabawek, przeszkadzania
- Szarpania, niekontrolowanego popychania, szczypania gryzienia, plucia
- Psucia zabawek
- Niszczenia cudzych rzeczy
- Niszczenia sprzętu przedszkolnego

U dzieci obserwuje się przejawy agresji bezpośredniej, czyli skierowanej bezpośrednio na przedmiot agresji. Dochodzi do wyładowania agresji na przedmiotach (rzucanie, kopanie, niszczenie) oraz na osobach (bicie, gryzienie, plucie, szczypanie, uderzanie w twarz, ciągnięcie za włosy, szarpanie).

Zachowania agresywne przeciwko sobie np. rzucanie ciałem o podłogę lub ścianę, uderzanie głową o twardą powierzchnię, gryzienie rąk, drapanie, wyrywanie włosów.

Każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać. Doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji wychowawcy. Interwencja wychowawcy powinna zostać odnotowana w dokumentacji przedszkolnej – zgodnie z przyjętymi przez przedszkole procedurami.

Cele procedury:

1. Osiągnięcie celów wychowania przedszkolnego określonych w podstawie programowej, w szczególności w zakresie budowania u wychowanków systemu wartości i wzmocnienia orientacji w tym, co dobre, a co złe, w zakresie kształtowania u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach oraz w zakresie rozwijania umiejętności społecznych, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi.
2. Eliminowanie agresji jako zagrożenia dla bezpieczeństwa wychowanków.
3. Usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych wobec dzieci wykazujących objawy zagrożenia niedostosowaniem społecznym.
4. Uświadczenie rodzicom dziecka ich roli w procesie wychowawczym i wypracowanie metod współpracy pomiędzy przedszkolem a rodzicami w pokonywaniu trudności wychowawczych.
5. Zapobieganie zachowaniom niepożądanym wychowanków, w szczególności o charakterze powtarzalnym.
6. Wskazanie działań zapobiegawczych (profilaktycznych) oraz naprawczych (korekcyjnych) w stosunku do zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze.

I. Reguły postępowania doraźnego wobec przejawów agresji

1. Zarówno każdy nauczyciel, jak i inny pracownik przedszkola zobowiązany jest do przeciwstawiania się przejawom agresji ze strony wychowanków.
2. Podejmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim wychowankom, a także sobie.

3. Reakcja wobec przejawów agresji powinna być adekwatna do skali zagrożenia spowodowanego agresją, jak również do okoliczności zdarzenia, wieku i stopnia rozwoju sprawcy.
4. Podejmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy powstrzymać się od przejawiania w stosunku do niego agresji fizycznej i słownej (nie należy: obrażać dziecka, zawstydzать go ani oceniać; ocenie podlega zachowanie, a nie osoba). Reakcja powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny.
5. Użycie siły fizycznej jako środka przymusu jest ostatecznością w przypadku konieczności powstrzymania dziecka przed zadaniem ciosu innej osobie, w celu rozdzielenia bijących się dzieci czy pozbawienia dziecka niebezpiecznego przedmiotu, jeśli odmawia ono jego dobrowolnego oddania.
6. Działaniom skierowanym na usunięcie bezpośredniego zagrożenia powinna towarzyszyć próba wyciszenia dziecka poprzez rozmowę, odwrócenie jego uwagi itp.
7. Wychowankowie, przeciwko którym skierowana była agresja, powinni zostać otoczeni opieką, a w razie doznania przez nich krzywdy powinna im zostać udzielona pomoc.
8. Osoba podejmująca interwencję, niebędąca wychowawcą grupy, do której uczęszcza agresywny wychowanek, informuje o zdarzeniu wychowawcę.
9. Wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne mającą na celu opisanie zdarzenia, odwołanie do kodeksu grupowego w celu ustalenia poprawnego zachowania, uzyskanie od dziecka informacji o zrozumieniu przebiegu rozmowy i oczekiwań nauczyciela.
10. Fakt agresywnego zachowania dziecka powinien być zgłoszony bezpośrednio rodzicowi odbierającemu w danym dniu dziecko z przedszkola. Aby zapewnić komfort, rozmowa ta powinna odbyć się w ustronnym miejscu.
11. O sytuacji związanej z agresywnym zachowaniem dziecka nauczyciel powiadamia dyrektora.
12. Jeśli zachowanie wychowanka wiąże się z uszkodzeniem ciała innego dziecka, nauczyciel ma obowiązek poinformować rodziców dziecka poszkodowanego o zaistniałej sytuacji.

II. Reguły postępowania systemowego wobec dziecka sprawiającego trudności wychowawcze i przejawiającego agresję.

1. Wychowawca grupy w ramach działań profilaktycznych omawia z rodzicami wszystkich dzieci wzajemne relacje między przedszkolem a środowiskiem rodzinnym dziecka, obowiązki w zakresie współdziałania w procesie wychowawczym oraz zakres odpowiedzialności za zachowanie dziecka.
2. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązywania problemów dziecka.
3. W przypadku powtarzających się przejawów agresji i innych zachowań powodujących trudności wychowawcze nauczyciel przeprowadza z rodzicami dziecka rozmowę, w której omawia problem. Informuje ich o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na korekcję niepożądanych zachowań dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych. Zobowiązuje rodziców do współpracy w realizacji przedstawionych czynności i wskazuje zadania możliwe do podjęcia w środowisku rodzinnym dziecka. Działania te nauczyciel dokumentuje notatką służbową.

4. Nauczyciele zobowiązani są do wspomagania rodziców w pracy wychowawczej z dzieckiem, m.in. poprzez doradztwo w zakresie dobrych praktyk wychowawczych, wskazanie odpowiedniej literatury, proponowanie odpowiednich zabaw i ćwiczeń do realizacji w środowisku rodzinnym, przekazanie informacji o instytucjach wspomagających rodzinę.
5. Wychowawca dziecka sprawiającego trudności wychowawcze podejmuje działania w celu organizacji dla niego oraz ewentualnie także dla jego rodziców form pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.
6. W przypadku nieskuteczności działań podejmowanych przez wychowawcę nauczyciel przedstawia problem „trudnego dziecka” na radzie pedagogicznej.
7. W razie niemożliwości przezwyciężenia trudności wychowawczych, wynikającej z braku współpracy ze strony rodziców dziecka lub z innych zaniedbań obowiązków rodzicielskich, rada pedagogiczna rozważa poinformowanie o sytuacji sądu rodzinnego.
8. W przypadku podjęcia decyzji o zwróceniu się do sądu rodzinnego, dyrektor kieruje pismo z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną wychowanka.

III. Zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia wynikających z trudnych zachowań dziecka:

1. Celem działań doraźnych zawartych w procedurze jest przywrócenie stanu bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników zdarzenia. Działania są prowadzone do momentu, aż minie stan bezpośredniego zagrożenia zdrowia/życia.
2. Przeciwdziałamy agresji, zachowując bezpieczny dystans od dziecka agresywnego, stosując komunikat werbalny. Jeśli to nie wystarcza przytrzymujemy dziecko (o zamiarze zastosowania przymusu należy dziecko uprzedzić) lub izolujemy go zapewniając bezpieczne warunki dla niego i innych;
3. Wzywamy drugą osobę (pomoc nauczyciela, woźną lub innego nauczyciela) w celu zapewnienia bezpieczeństwa pozostałym wychowankom;
4. Jeżeli któreś dziecko jest poszkodowane udzielamy mu koniecznej pomocy.
5. Dziecko agresywne powinno być odizolowane lub zabrane do odosobnionego pomieszczenia przez nauczyciela udzielającego pomocy. W przypadku braku takiej możliwości należy pozostałym uczniom zapewnić bezpieczeństwo przez wyprowadzenie ich innej sali.
6. O zdarzeniu niezwłocznie powiadamy Dyрекcję i rodziców ucznia.
7. Sporządzamy notatkę służbową, w której wymienione są osoby biorące udział w zdarzeniu, jego czas i przebieg.
8. Rodzic/opiekun prawny podpisuje zgodę na przytrzymanie dziecka w sytuacjach, kiedy jego zachowanie zagraża bezpieczeństwu i/lub zdrowiu jego i innych osób pozostających w bezpośrednim otoczeniu. (**Załącznik nr 1**)
9. Brak takiej zgody jest podstawą do wezwania pogotowia ratunkowego.
10. Każdorazowo gdy nie możemy opanować sytuacji za pomocą środków własnych wzywamy służby ratownictwa medycznego.

IV. Reguły postępowania systemowego wobec dziecka sprawiającego trudności wychowawcze i przejawiającego agresję.

1. W przypadku powtarzających się przejawów agresji i innych zachowań trudnych wychowawca dziecka lub psycholog podejmuje działania w celu organizacji dla niego oraz ewentualnie także dla jego rodziców form pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z obowiązującymi w przedszkolu przepisami w tym zakresie.
2. Gdy zachowania agresywne się powtarzają powołany zostaje zespół interwencyjny w składzie: dyrekcja, nauczyciele, psycholog, pedagog specjalny, aby opracować strategię przeciwdziałania sytuacjom trudnym u dziecka.
3. Zespół określa przyczynę zachowań agresywnych i opracowuje zasady postępowania w stosunku do agresywnego dziecka. Prowadzi obserwację zachowania dziecka.
4. Zespół informuje rodziców o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na korekcję niepożądanych zachowań dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych. Działania te zespół interwencji dokumentuje notatką służbową/notatką w arkuszu obserwacji dziecka.
5. Rodzice zobowiązani są do współpracy w realizacji zaplanowanych działań.
6. Psycholog każdorazowo interweniuje w przypadku trudnych zachowań dziecka udziela wsparcia dziecku, grupie i wychowawcom.
7. Zespół interwencyjny przedstawia na radzie pedagogicznej podjęte działania wobec trudnych zachowań dziecka.
8. W razie niemożliwości przezwyciężenia trudności wychowawczych, przy zachowanej współpracy z rodzicami, dyrektor rozważa zalecenie rodzicom wizyty w poradni psychologiczno – pedagogicznej i psychiatrycznej.
9. W razie niemożliwości przezwyciężenia trudności wychowawczych, wynikającej z braku współpracy ze strony rodziców dziecka lub z innych zaniedbań obowiązków rodzicielskich, rada pedagogiczna rozważa poinformowanie o sytuacji sądu rodzinnego.
10. W przypadku nieskuteczności podejmowanych przez przedszkole działań i niemożliwości przezwyciężenia w dłuższym okresie trudności wychowawczych, w szczególności jeśli zachowanie dziecka trudnego powoduje stałe zagrożenie dla innych dzieci, brak jest współpracy z rodzicami dyrektor w ostateczności wypisuje dziecko z przedszkola.

V. Osoby podlegające procedurze

1. Do przestrzegania niniejszej procedury zobowiązani są dyrektor, nauczyciele i pracownicy Niepublicznego Przedszkola „Zakątek Malucha” w Jodłowej.

2. Procedura obowiązuje od 01.09.2023

.....
(Podpis dyrektora)

.....

Imię i nazwisko rodzica/ opiekuna prawnego

.....

adres zamieszkania

Zgoda

Wyrażam zgodę na przytrzymanie mojego syna/ córki

w sytuacjach kiedy jego/ jej zachowanie zagraża bezpieczeństwu i/lub zdrowiu jego /jej lub
innych dzieci/ osób dorosłych.

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego